

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 7.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.7.4>

УДК 351

I. I. Petrenko,

д. політ. н, доцент, професор кафедри політичних наук філософського факультету, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3328-4102>

**РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
ДОСТУПНОСТІ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ДЛЯ ВСІХ ВЕРСТВ
НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ**

I. Petrenko,

Doctor of Political Sciences, Professor, Professor of the Department of Political Sciences Faculty of Philosophy, Taras Shevchenko Kyiv National University

**THE ROLE OF STATE FUNDING IN ENSURING THE AVAILABILITY
OF PHYSICAL ACTIVITY FOR ALL SEGMENTS OF THE POPULATION
IN UKRAINE**

У запропонованій статті досліджується роль державного фінансування в забезпеченні доступності фізичної активності для всіх верств населення в Україні. Автором статті піднято важливі питання про соціально-економічний розрив у доступі до спортивних ресурсів та важливість державних інвестицій у спортивну

інфраструктуру як засобу зменшення цього розриву. В статті аналізуються не тільки поточні програми і ініціативи, але й вказується на недостатність існуючих даних для оцінки довгострокових соціально-економічних вигод від таких інвестицій. Автор використовує дані з різних досліджень та публікацій, щоб підкреслити, як державне фінансування може впливати на поліпшення здоров'я громадян, зменшення медичних витрат, та стимулювання соціальної інтеграції. Висвітлено кілька аспектів державного втручання, включаючи модернізацію існуючих парків, будівництво нових спортивних майданчиків та залів, а також впровадження інклюзивних програм, що враховують потреби людей з обмеженими можливостями.

Окрема увага приділяється аналізу впливу реновації спортивних об'єктів, включаючи встановлення сучасного спортивного обладнання та створення безбар'єрного простору, на соціальне середовище. Автор зазначає, що такі оновлення сприяють залученню громадськості та формують здорову та активну спільноту, що є важливим для соціального благополуччя нації.

Стаття також охоплює важливість стратегічного планування та впровадження довгострокових ініціатив, які могли б забезпечити не тільки негайні переваги у формі покращення здоров'я населення, але й сприяти економічному розвитку через збільшення продуктивності праці, зниження відсотків відсутності на роботі через хвороби, підтримку місцевих громад, а також розвиток туризму та місцевого підприємництва. У висновках автор підкреслює, що державне фінансування фізичної активності є стратегічним інвестуванням у довготривалий розвиток суспільства, що не тільки сприяє загальному соціальному та економічному розвитку країни, але й формує міцне здорове і соціально активне майбутнє для України. Ці заходи розглядаються як важливий крок у створенні більш активного та здорового суспільства, здатного до самовдосконалення та самореалізації.

The proposed article examines the role of state funding in ensuring the availability of physical activity for all segments of the population in Ukraine. The author of the article raises important questions about the socio-economic gap in access to sports resources and the importance of state investment in sports infrastructure as a means of reducing this gap. The article analyzes not only current programs and initiatives, but also points out the insufficiency of existing data for assessing the long-term socio-economic benefits of such investments. The author uses data from various studies and publications to highlight how public funding can improve citizens' health, reduce medical costs, and promote social integration. Several aspects of government intervention are highlighted, including the modernization of existing parks, the construction of new sports fields and halls, and the implementation of inclusive programs that take into account the needs of people with disabilities.

Particular attention is paid to the analysis of the impact of the renovation of sports facilities, including the installation of modern sports equipment and the creation of a barrier-free space, on the social environment. The author notes that such updates promote public engagement and build a healthy and active community, which is essential to the nation's social well-being.

The article also covers the importance of strategic planning and implementation of long-term initiatives that could provide not only immediate benefits in the form of improved public health, but also contribute to economic development through increased labor productivity, reduced rates of absenteeism due to illness, support for local communities, and as well as the development of tourism and local entrepreneurship. In the conclusions, the author emphasizes that state financing of physical activity is a strategic investment in the long-term development of society, which not only contributes to the general social and economic development of the country, but also forms a strong, healthy and socially active future for Ukraine. These measures are seen as an important step in creating a more active and healthy society capable of self-improvement and self-realization.

Ключові слова: державне фінансування, фізична активність, спортивна інфраструктура, соціальна інтеграція, здоров'я населення, економічний розвиток.

Keywords: state funding, physical activity, sports infrastructure, social integration, population health, economic development.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В Україні спостерігається значний соціально-економічний розрив у доступності фізичної активності, що створює перешкоди для забезпечення рівного доступу до спортивних ресурсів для різних соціальних груп. Державне фінансування відіграє життєво важливу роль у спробах подолати цей розрив, інвестуючи в спортивну інфраструктуру та ініціюючи інклюзивні програми, які мають на меті зробити фізичну активність доступною для всіх верств населення. Однак, є гостра потреба у детальному аналізі та оцінці ефективності цих інвестицій та впливу реалізованих програм. Це включає в себе вивчення розподілу ресурсів, моніторинг участі в програмах, і вимірювання довгострокових вигод від підтримки здорового способу життя серед населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки дослідники у галузі фізичної культури та спорту докладають значних зусиль для розуміння ролі державного фінансування у забезпеченні доступності фізичної активності для всіх верств населення в Україні. Дослідження від таких авторів, як В. Бондаренко, С. Городинський, А. Двігун, О. Іванова, Я. Леонов, О. Моргунов, С. Нікітенко, І. Ткачук, С. Чубатенко, А. Ціпов'яз та інші допомагають зрозуміти ключові механізми розвитку цієї сфери, удосконалення державного регулювання, а також важливість спортивної індустрії та державної політики для підтримки фізичної активності. Їхні висновки створюють базу для подальших досліджень та розвитку ефективних стратегій у цьому напрямку.

Формування цілей статті є оцінка ефективності державного фінансування у забезпеченні доступу до фізичної активності для всіх верств населення в Україні.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі фізична активність відіграє критичну роль у підтримці здоров'я та благополуччя населення. В Україні, де економічні та соціальні виклики часто обмежують доступ до якісних спортивних ресурсів, державне фінансування стає ключовим інструментом для забезпечення рівного доступу до фізичної активності для всіх верств населення. Через інвестиції у будівництво і підтримку спортивних об'єктів та розробку інклюзивних програм, уряд має можливість значно вплинути на поліпшення загального здоров'я громадян, зменшення медичних витрат та стимулювання соціальної інтеграції.

Слід підкреслити, що в контексті сучасних потреб населення України, забезпечення доступності до фізичної активності через державне фінансування є критично важливим. Інвестиції в спортивну інфраструктуру лягають в основу стимулювання здорового способу життя, доступного кожному громадянину. Модернізація існуючих парків, спорудження нових спортивних майданчиків та залів стає відповіддю на зростаючий інтерес до фізичної культури та спорту.

Цікавим є те, що програми реновації включають не тільки оновлення фізичного стану парків, але й впровадження інноваційних рішень для розширення доступу та зручності використання спортивних об'єктів. Наприклад, встановлення сучасного спортивного обладнання, створення безбар'єрного простору для людей з обмеженими можливостями, та впровадження енергоефективних технологій освітлення є типовими напрямками оновлень. Також, урядові ініціативи з будівництва нових спортивних комплексів у сільських районах допомагають мінімізувати соціальний розрив між міським та сільським населенням у доступі до спортивних ресурсів [5, с. 194-203]. Це дозволяє мешканцям віддалених районів мати такі ж можливості для занять спортом, як і міське населення.

Неможливо не зазначити, що оновлення та розширення спортивної інфраструктури не тільки сприяють підтримці фізичного здоров'я громадян, але й мають позитивний вплив на соціальне середовище. Забезпечення доступу до якісних спортивних об'єктів стимулює залучення громадськості та сприяє

соціальної інтеграції, формуючи здорову та активну спільноту. Зазначені заходи, реалізовані на державному рівні, формують основу для довгострокових позитивних змін у здоров'ї та соціальному добробуті нації, створюючи умови, в яких кожен громадянин може знайти свій шлях до активного і здорового способу життя.

Важливо відзначити, що забезпечення доступності та інклюзивності спортивних об'єктів є невід'ємною частиною державної стратегії сприяння фізичній активності серед усіх верств населення. Український уряд активно працює над тим, щоб зробити спортивні заходи та об'єкти доступними для людей з інвалідністю, малозабезпечених сімей, молоді та літніх осіб. Це включає не тільки архітектурну адаптацію нових та існуючих спортивних споруд для забезпечення безперешкодного доступу, але й впровадження програм, що надають знижки чи безкоштовний доступ до різноманітних спортивних ресурсів [1, с. 125-132].

Однією з ключових ініціатив є реалізація програм, спрямованих на підтримку фізичної активності серед соціально вразливих груп. Окреслені програми часто мають спеціальний фокус, наприклад, організація спортивних заходів, що враховують особливі потреби людей з інвалідністю або створення спеціалізованих тренувальних програм для літніх осіб, що допомагає зберегти їхню мобільність та здоров'я.

Також значна увага приділяється залученню молоді до фізичної активності через шкільні та позашкільні спортивні програми, які є не лише способом покращення фізичного здоров'я, але й ефективним інструментом соціальної інтеграції та формування командного духу. Державне фінансування таких програм відіграє ключову роль у забезпеченні їх доступності та розмаїтості, дозволяючи молоді з різних соціальних шарів отримувати рівний доступ до якісних спортивних заходів [2, с. 16-21].

Так, можна сказати, що впровадження цих ініціатив сприяє не тільки підтримці фізичного здоров'я, але й підвищує рівень соціальної інтеграції, формуючи здорові та гармонійні спільноти, в яких кожен член відчуває свою

причетність та залученість до загального блага. Вказані заходи є важливим кроком у створенні більш активного та здорового суспільства, що сприяє загальному соціальному та економічному розвитку країни. Враховуючи вищезазначене, доречно далі звернути увагу на таблицю 1., яка узагальнює заходи та програми, реалізовані на державному рівні для забезпечення доступності фізичної активності серед різних груп населення в Україні. Ця таблиця відображає, як кожна ініціатива адресує конкретні потреби і сприяє інтеграції та здоров'ю громадян, формуючи активне та здорове суспільство (Табл. 1.).

Таблиця 1.

Інтеграція державних програм сприяння фізичній активності для різних груп населення України

<i>Група населення</i>	<i>Тип програми</i>	<i>Опис програми</i>	<i>Оцінка доступності</i>
Загальне населення	Модернізація парків	Оновлення парків з встановленням сучасного спортивного обладнання.	Висока
Люди з інвалідністю	Безбар'єрний доступ	Створення безбар'єрних спортивних об'єктів з спеціальним обладнанням.	Висока
Сільське населення	Будівництво спортивних комплексів	Будівництво нових спортивних комплексів у сільських районах.	Висока
Літні особи	Спеціалізовані тренувальні програми	Створення програм, що допомагають зберегти мобільність та здоров'я літніх осіб.	Середня
Молодь	Шкільні та позашкільні програми	Впровадження програм, які покращують фізичне здоров'я та сприяють соціальній інтеграції молоді.	Висока
Малозабезпечені сім'ї	Знижки та безкоштовний доступ	Надання знижок та безкоштовного доступу до спортивних заходів для малозабезпечених сімей.	Середня
Всі групи населення	Розширення спортивної інфраструктури	Розширення доступності спортивних об'єктів, підвищення їхньої залученості.	Висока

Джерело: авторська розробка.

Отож, з цієї таблиці стає очевидним, що державні ініціативи активно враховують різноманітність потреб громадян, забезпечуючи рівний доступ до спортивних ресурсів. Це демонструє комплексний підхід до підтримки здорового

способу життя через інклюзивність та доступність, що є ключовими для підвищення якості життя всіх верств населення.

Враховуючи важливість інклюзивності та доступності в реалізації державних програм, ще одним значущим напрямком є активна популяризація фізичної активності. Державні програми в Україні зосереджують значні зусилля на організації масштабних спортивних заходів, кампаній, спрямованих на підвищення обізнаності громадськості щодо переваг активного способу життя. Це включає проведення марафонів, спортивних фестивалів, а також регулярних тренувань у громадських місцях, що є доступними для кожного громадянина [4, с. 171-175].

Не можна також оминати той факт, що зазначені ініціативи мають на меті не лише заохотити населення до регулярних фізичних вправ, але й сформувати сталу мотивацію серед різних верств населення, особливо серед молоді. Значну увагу приділяється інтеграції спортивних програм у освітній процес. Школи та університети впроваджують курси, які виховують здоровий спосіб життя, навчають основам фітнесу та здорового харчування, що сприяє формуванню міцної основи для здоров'я майбутніх поколінь.

Так, слід констатувати, що активні державні заходи спрямовані не тільки на забезпечення фізичного благополуччя громадян, а й на створення культури активного способу життя, що відіграє критично важливу роль у підвищенні загальної якості життя в країні. Окреслені програми не тільки стимулюють індивідуальне здоров'я, але й сприяють соціальній згуртованості, зміцнюючи спільноту та підтримуючи економічний розвиток через зменшення витрат на охорону здоров'я.

Водночас слід відмітити, що успішне впровадження цих спортивних програм і кампаній, які популяризують фізичну активність, має не лише безпосередній вплив на здоров'я населення, але й значно впливає на економіку країни. Активізація фізичної активності серед громадян сприяє значному зниженню медичних витрат, оскільки регулярні фізичні вправи ефективно зменшують ризик розвитку таких

хронічних захворювань, як діабет другого типу, серцево-судинні захворювання та деякі види раку, які в іншому випадку потребують дороговартісного лікування та тривалого догляду [6, с. 117-120]. Таке зниження обтяження на систему охорони здоров'я не тільки підвищує якість життя населення, але й відкриває можливості для реінвестування заощаджених коштів у інші важливі сектори економіки, такі як освіта, інфраструктура та соціальні послуги. Це, в свою чергу, сприяє загальному економічному росту та соціальній стабільності.

Принагідно додати, що заходи, спрямовані на популяризацію фізичної активності, мають прямий вплив на покращення продуктивності праці, ведучи до більш здорового та енергійного робочого середовища. Здорові працівники менше схильні до хвороб, відзначаються вищою концентрацією та ефективністю у роботі, що сприяє загальному зростанню продуктивності підприємств. Це не тільки знижує відсоток відсутностей на роботі через хвороби, але й зменшує витрати компаній на медичне обслуговування співробітників. Також, активні працівники часто проявляють більшу креативність та інноваційний підхід у вирішенні робочих завдань, що надзвичайно важливо для підтримки сталого розвитку компаній та інституцій в динамічному бізнес-середовищі [3]. Цілеспрямовані інвестиції в здоров'я працівників, таким чином, стають стратегічним вибором для підприємств, які прагнуть оптимізувати свою продуктивність та конкурентоспроможність на ринку.

Крім того, інвестиції в спортивну інфраструктуру та організація громадських заходів відіграють значущу роль у розвитку місцевого туризму та підприємництва, відкриваючи нові можливості для економічного зростання. Спортивні заходи, такі як марафони, міжнародні турніри та фестивалі, приваблюють туристів з різних регіонів та країн, що сприяє значному зростанню доходів у сфері гостинності, ресторанного бізнесу та роздрібної торгівлі [7, с. 128]. Це не лише підвищує обсяги продажів місцевих підприємств, а й стимулює створення нових робочих місць та розвиток інфраструктури.

В результаті, регіони з активним спортивним життям демонструють вищі темпи економічного зростання, що в підсумку забезпечує зміцнення загальної стабільності та добробуту місцевих громад. Доцільно далі, загострити свою увагу на рис. 1., де систематизовано різні аспекти впливу спортивних програм на різні сфери життя суспільства, підкреслюючи їхнє багатогранне значення для держави.

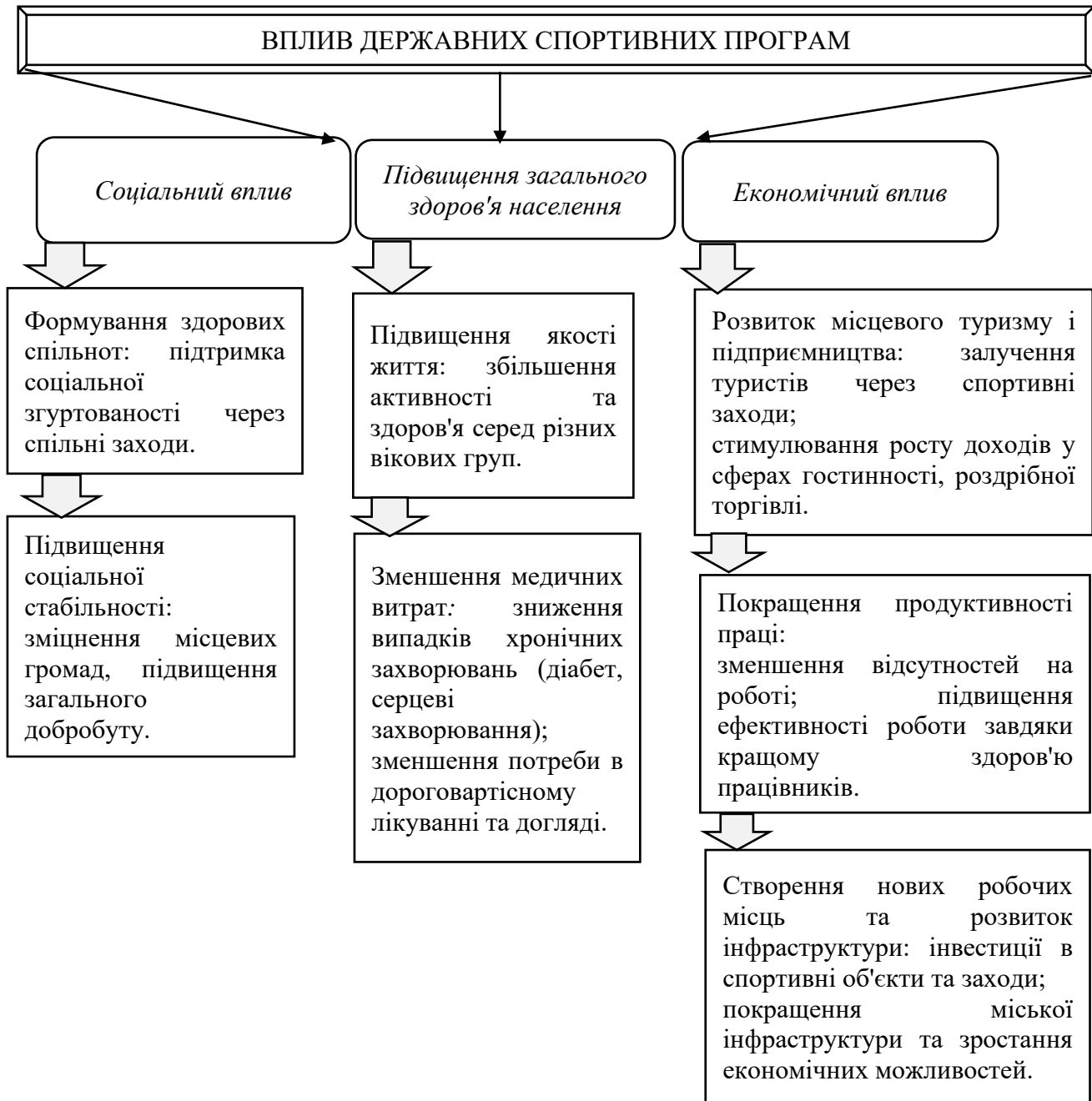

Рис. 1. Комплексний вплив державних програм з фізичної активності на здоров'я, економіку та соціальний розвиток в Україні, авторська розробка.

Таким чином, вплив державних ініціатив на популяризацію фізичної активності можна розглядати не лише як важливий вклад у здоров'я громадян, але й як стратегічне інвестування в економічне зростання та соціальний розвиток країни. Через ці ініціативи держава сприяє створенню сильної фундації для підвищення продуктивності праці, зниження соціального тягаря хвороб та формування більш здорового та згуртованого суспільства. Це, в свою чергу, веде до зміцнення економічної стабільності та прискорення соціального прогресу. Значення цих програм виходить за рамки безпосереднього впливу на фізичне благополуччя громадян, оскільки вони також сприяють культурному збагаченню, підвищенню морального духу та посиленню національної ідентичності.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. В цілому, слід сказати, що роль державного фінансування у забезпеченні доступності фізичної активності для всіх верств населення в Україні є надзвичайно важливою та має глибокий вплив на соціальне та економічне благополуччя країни. Через систематичні інвестиції у спортивну інфраструктуру, інклюзивні програми доступу та інтенсивну популяризацію здорового способу життя, держава створює умови, в яких кожен громадянин має можливість вести активне життя, незалежно від своїх соціальних, економічних чи фізичних обмежень. Це не тільки сприяє покращенню здоров'я нації, зменшуючи загальні медичні витрати та підвищуючи якість життя, але й стимулює економічне зростання через збільшення продуктивності праці, зниження відсотків відсутності на роботі через хвороби, та підтримку місцевих громад. Інвестиції в спортивні заходи та об'єкти також впливають на розвиток туризму та місцевого підприємництва, забезпечуючи нові можливості для економічного розвитку. Врешті-решт, державне фінансування фізичної активності в Україні слід розглядати як стратегічне інвестування у довготривалий розвиток суспільства, що забезпечує не тільки негайні переваги у формі покращення здоров'я населення, але й допомагає формувати міцне, здорове, і соціально активне майбутнє для України.

Література

1. Двігун А. О. Механізми розвитку фізичної культури та спорту в умовах децентралізації. Публічне управління та адміністрування. *Актуальні проблеми економіки*. Вип. №6 (228). 2020. С. 125-132. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2021/08/6.20_topic_Dvihun-A.A.125-132.pdf
2. Іванова О. В. Удосконалення механізмів державного регулювання у сфері фізичної культури і спорту в Україні. *Публічне урядування*. Вип. № (2 (27)). 2021. С. 16-21. URL: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2021-2\(27\)-2](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2021-2(27)-2)
3. Леонов Я. В. Роль спортивної індустрії в сучасному суспільстві. *Ефективна економіка*. Вип. № 12. 2020. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/12_2020/131.pdf
4. Моргунов О. А. Державна політика у сфері фізичної культури і спорту як об'єкт публічного адміністрування: питання сьогодення. *Наукові записки. Серія: Право*. Вип. № 12. 2022. С. 171-175. URL: <https://pravo.cusu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/136/120>
5. Нікітенко С. Реалізації державного управління фізичною культурою і спортом: теоретичні підходи. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. Вип. № (2). 2020. С. 194-203. URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/66>
6. Ткачук І. Я., Городинський С. І., Чубатенко С. Ю. Пряме державне фінансування громадських організацій фізкультурно-спортивного спрямування в Україні. *Причорноморські економічні студії. Гроші, фінанси і кредит*. Вип. № 26-2. 2018. С. 117-120. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/26_2_2018/26.pdf
7. Ціпов'яз А. Т., Бондаренко В. В. Організація і управління фізичною культурою і спортом: навч. посіб. Кременчук: КПК, 2019. 128 с. URL: <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/handle/123456789/3138>

References

1. Dvihun A. O. (2020), "Mechanisms of development of physical culture and sports in conditions of decentralization", *Publichne upravlinnia ta administruvannia. Aktualni problemy ekonomiky*, vol.6 (228), pp. 125-132, available at: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2021/08/6.20._topic_Dvihun-A.A.125-132.pdf (Accessed 05 July 2024).
2. Ivanova O. V. (2021), "Improvement of mechanisms of state regulation in the field of physical culture and sports in Ukraine", *Publichne uriaduvannia*, vol. (2 (27)), pp. 16-21, available at: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2021-2\(27\)-2](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2021-2(27)-2) (Accessed 05 July 2024).
3. Leonov Ya. V. (2020), "The role of the sports industry in modern society", *Efektivna ekonomika*, vol. 12, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/131.pdf (Accessed 05 July 2024).
4. Morhunov O. A. (2022), "State policy in the field of physical culture and sports as an object of public administration: today's issues", *Naukovi zapysky. Seriia: Pravo*, vol. 12, pp. 171-175, available at: <https://pravo.cusu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/136/120> (Accessed 05 July 2024).
5. Nikitenko S. (2020), "Implementation of state management of physical culture and sports: theoretical approaches", *Tavriiskyi naukovi visnyk. Seriia: Ekonomika*, vol. (2), pp. 194-203, available at: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/66> (Accessed 05 July 2024).
6. Tkachuk I. Ya., Horodynskiy S. I., Chubatenko S. Yu. (2018), "Direct state funding of public organizations of physical culture and sports in Ukraine", *Prychornomorski ekonomichni studii. Hroshi, finansy i kredyt*, vol. 26-2, pp. 117-120, available at: http://bses.in.ua/journals/2018/26_2_2018/26.pdf (Accessed 05 July 2024).
7. Tsipoviaz A. T., Bondarenko V. V. (2019), *Orhanizatsiia i upravlinnia fizychnoiu kulturoiu i sportom [Organization and management of physical education and sports]*, KPK, Kremenchuk, Ukraine, available at: <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/handle/123456789/3138> (Accessed 05 July 2024).

Стаття надійшла до редакції 12.07.2024 р.